

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU (W JĘZYKU POLSKIM)

Rozwój Internetu i rosnący przemysł pornograficzny prowadzi do coraz łatwiejszego dostępu do pornografii, także wśród osób niepełnoletnich. Dla wielu regularnych użytkowników pornografii jest ona źródłem rozrywki, jednak dla niektórych wiąże się ona z problematycznymi zachowaniami o nałogowym charakterze, w związku z czym osoby takie szukają pomocy. Specjaliści jednak nadal nie dysponują jednoznacznym modelem takiego zaburzenia, które nie jest uznawane za uzależnienie ze względu na niewystarczającą ilość badań. W badaniach nad uzależnieniami głównie korzysta się z modelu teoretycznego *Incentive Salience Theory of Addiction*, wedle którego układ nagrody w mózgu uwrażliwia się na bodziec związany z uzależnieniem oraz bodziec warunkowy (wskazówkę), który go zapowiada. Uwrażliwianie to polega na zwiększeniu *pożądania* bodźca docelowego, które jest najsilniejsze w momencie wystąpienia wskazówki, oraz zmniejszeniu *zadowolenia* z otrzymanej nagrody. W ostatnich badaniach z użyciem funkcjonalnego rezonansu magnetycznego (fMRI), który obrazuje aktywność neuronalną podczas zadania, pokazano że użytkownicy nałogowo korzystający z pornografii nie różnią się od przeciętnych użytkowników reaktywnością układu nagrody na bodźce erotyczne, tylko na wskazówki poprzedzające te bodźce. Wynik ten stawia w zupełnie nowym świetle wagę bodźców warunkowych skojarzonych z nagrodami erotycznymi, co nie było dotychczas przedmiotem badań naukowych.

Celem niniejszego projektu jest zbadanie roli procesu uczenia się i wygaszania wskazówek zapowiadających nagrody erotyczne wśród użytkowników pornografii. Chcemy również sprawdzić, czy ograniczanie korzystania z pornografii zmniejsza wrażliwość na wskazówki nagród erotycznych. W tym celu wykonane zostanie dwukrotne badanie fMRI na grupie mężczyzn oglądających pornografię w regularny lub nałogowy sposób. Po pierwszym badaniu uczestnicy, którzy nałogowo korzystają z pornografii, podzieleni zostaną na dwie równoliczne grupy, z których pierwsza otrzyma zadanie samokontrolii, aby przez miesiąc powstrzymać się od oglądania pornografii, druga zaś od wchodzenia na ulubiony portal internetowy. Po tym okresie wykonanie zostanie drugie badanie fMRI, w którym zweryfikowana zostanie specyficzna rola odstawienia pornografii na wrażliwość na wskazówki erotyczne.

Rola wrażliwości mózgu na neutralne wskazówki poprzedzające bodziec związany z uzależnieniem badana była dotychczas głównie w kontekście uzależnień od substancji. Realizacja tego projektu dostarczy ważnych odpowiedzi dla rozwoju dalszych badań naukowych nad nałogowym korzystaniem z pornografii oraz przyczyni się do jego lepszego zrozumienia i potencjalnie do podniesienia skuteczności metod terapeutycznych.